

દરેક વર્ગનાં સ્ત્રી પુરુષોને જોવા જણવા અને
વાંચવા લાયક,

ગુપ્ત વિદ્યા પ્રકાશ.

1333 દ્વિતીય ખંડ.

પ્રકાશક,

આર્યજ્ઞાનુ—મીસીસ-એચ-બી. કાશી—શરમા.

સ્ત્રી સંગિત હારમોનીયમ શિક્ષક.

અમદાવાદ—નવતાલ.

બેઠા તો બોલે નહી, ઉભા ન દેવે માન;

સોતા તો જાગે નહી, કીસ્કુ કંઈ પ્રણામ.

અમદાવાદ—“વિજય પ્રવર્તક પ્રીન્ટીંગ” પ્રેસ.

આર્ય સંવત “૧૯૭૨૬૪૯૦૦૬” વિક્રમ સંવત ૧૯૧૯.

કૌમત. ૦—૪—૦ આના.

વિદ્યા નામ નરસ્ય રુપમધિકં પ્રચ્છન્ન ગુપ્ત ધનં ।

વિદ્યા ભોગ કરી યશઃ સુખ કરી વિદ્યા ગુરુનાં ગુરુ ॥

વિદ્યા બન્ધુ જનો વિદેશ ગમને વિદ્યા પરં દૈવતં ।

વિદ્યા રાજસુ પૂજિતા ન તુ ધનં વિદ્યા વિહીનઃ પશુઃ ॥

પૂર્વેવેદ વિદ્યાનો પ્રચાર કમી થતાં અવિદ્યા રૂપી અધિકારની કપટ
બળ કૈલાવવાથી ભાર્ત લુભીની ધણીક આર્થ પ્રભ પોતાના ભોળા
અને વહેમી મનથી કેટલાક ધુર્ત લોકોની ઢોંગ વિદ્યામાં ફસાઈ પૈસાની
એ હા ખરાબી કરતા, એ તેઓની આસ્તાનીજ સાબિતી કરી આ-
પેછે, કેટલાક સાધુના વેશે મોટા મહંત થઈને તેગજ ભુવા વિગેરે
બની માંત્રીકતો ડોળ રાખી કોઈ સ્ત્રીને પુત્ર આપવો, વશીકરણ કરી
આપવું, દરદીને રોગથી મુક્ત કરવો, સુવર્ણ સિદ્ધિ બનાવી દ્રવ્ય પ્રાપ્ત
કરાવી આપવું વીગેરે અગત્યકારેથી પોતાની ખરી ઇંદા બેસારવા હાથ
આલાકી, રસાયણક્રિયા, ઔષધિક્રિયા, અને સિદ્ધ સાધક પણાથી પ્રસંગ
પડે તેમ લોકોના મન ઉપર,, વહેમ ડર પ્રીતિ અને શક્તિનો બજા-
બર દાખ બેસારી તે ઉપર પોતાનું ગુજરાન ચલાવતા, પરંતુ હાથ
ચાલુ જમાનામાં નામદાર સ્ત્રીશ્ચ રાજ્યના અમલગાં ઉચી કેળવ-
ણીના પ્રચારથી એવો મિથ્યા ધધો ધણા ભાગે નાશ થવા પામ્યોછે.
લોપણ કેટલીક અજ્ઞાન પ્રભ હજીપણ ફસાઈ પડતી માલમ પડેછે
જેમાંનાં ધણા ભાગ સ્ત્રીઓને વધારે હોયછે, એનું મુખ્ય કારણ અ-
વિદ્યાજ છે, એ કારણથી આ વિદ્યાનું કેટલુંક જ્ઞાન મારી જાત મા-
હીતીથી પુસ્તકો દ્વારા પ્રસિદ્ધિમાં લાવવાનો મેં જે પ્રયાસ લીધોછે.
તેનું સુઘ વાંચકો અવલોકન કરી. મારો યતન સફળ કરશે, એવી
આશા રાખું.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાયિટ વિભાગ]

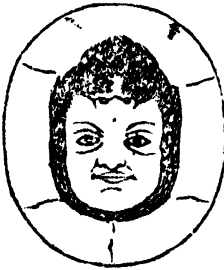

અનુક્રમાંક ૧૩૩૩

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ગુપ્ત પિઠા પ્રકાશ - ૨

વિષય ટરનેઝ

:પિતૃભક્તિ કૃષ્ણ દેવ કૃષ્ણ 'હિંદુ કાષ્ટે કાષ્ટે કાષ્ટે
 :પિતૃભક્તિ કૃષ્ણ દેવ કૃષ્ણ 'હિંદુ કાષ્ટે કાષ્ટે કાષ્ટે
 :પિતૃભક્તિ કૃષ્ણ દેવ કૃષ્ણ 'હિંદુ કાષ્ટે કાષ્ટે કાષ્ટે
 :પિતૃભક્તિ કૃષ્ણ દેવ કૃષ્ણ 'હિંદુ કાષ્ટે કાષ્ટે કાષ્ટે

ગંગા કાષ્ટે	૦૯	ગંગા કાષ્ટે
 S		 H
	કામર દેશની	કામિનીઓ.

ગરબી અરજીન હીનબયે, ગરબી ગોવીંદ ધેનુ ચસવે,
 ગરબી દ્રોપદી દાસી બાધ, ગરબી બીમ રસોઈ પદાવે;
 ગરબ બાડી સગ લોકનમે, ગરબ બિના કાષ્ટ આવે ન બાધ,
 કવી ગંગ કહે સુન શાહ અકબર, ગરબે બીબી ગુલામકુ રીઝાવે.

વધરાટ સ્વરૂપ દર્શન થાને છાયા પુરૂષ સાધન.

શુદ્ધિપક્ષની દસમથી પુનઃ સુધીના દીવસોમાં બ્યારે ચંદ્ર નિર્મળ રીતે પ્રકાશતો હોય, ત્યારે એક સપાટ મેદાનમાં જઈ સ્થિર થિતે આંખની પલટ માર્યા વગર થોડી વખત સુધી આપણી ગરદન ની છાયા તરફ જ એકે નજરે જોઈ રહેવું પછી એકદમ આકાશ તરફ નજર ફેંકવાથી પાંચ સાત દીવસના અભ્યાસથી એક અતી ઘણું બયંકર ૩૫ માત્રગ પડશે જુઓ ? જાગતીકળા પુરતક ૩. ૧૧

કાગળપરનું લખાણ દુર કરવું—નવસાર, સીંચાણ અને સો-હામી ટંકણખારને ખુબ પાણી સાથે પીરી લખાણપર લગાડી—તાપ માં મુકવાથી કાગળ સાફ કોરો થઈ જાય છે,

કોઈપણ ચિત્રની નકલ લેવી હોય તો—ફટકડી અને સાચું સરખા બાગે લઈ તેનું ધાડું પાણી કરી તેમાં એક સફેદ કાગળ. લીંજવી ચિત્રની નકલ લેવાના કાગળ ઉપર સફાઈથી મુકી તેપર લુગડુ ઢાંકી દાળી કાઢવાથી ખરાબર નકલ પડી આવશે,

ખાટલીમાં આપનો ઉતારવો—અખરખનો એક ચોખંડો કુ-કડો લઈ તેની એક બાજુ આરસાની માફક કલાઈ કરવી અથવા ચીત્ર લોશાડી તેવડો કાગળ ચોંગડવો બાદ ખાટલીમાં એક બાજુ ઘ-ઉના લોટનો સાફી લગાડી અખરખના ટુકડાને બેવડો વાળી ધીમેથી ખાટલીમાં ઉતારી ચોટાડી દેવથી આપના માફક દેખાશે,

સુસ્વર કરણ ઋષોગ, બહી, ગોરખમુંડી, વજ્રસુંઠ અને લીં-ડીપીપર સમાન બાગે લઈ ઝાડું કરી હમેશાં મધની સાથે ખાવાથી અવાજ ઘણો મધુર અને કંઠ સાફ રહે છે તથા ગળાના રોગો મટે છે.

સમાધિ ભેષ નવ દુષ્ટનું, નવ કરવો અહંકાર; (૧૧)
સવશ્ય સરખા ક્યાં ગયા, કર તેનો વિચાર,

વાણીશુદ્ધિકરણ—પહાડમુળ, વજ, મરી, લીંડીપીપર, ખજુર
સિંધવ, સુંઠ. અકલગરો, મીઠા સરગવાનાં મુળ એ સમાન લાગે લઈ
ચુર્ણ કરી તેથી ચારગણ્ય ધી અને સોળગણ્ય બકરીનું દુધ લઈ બધાનો
ઉકાળો કરતાં સર્વ ચીજો બળી જઈ ધી માત્ર રહે, ત્યારે ગાળી કાઢી
દરરોજ તોલા બાર ખાવાથી તોતડાપણ્ય મુગાપણ્ય વીગેરે દુર થાયછે.

મૃદુ કલેશ નિવારણ—ગોળ હલદર બીજામાં વાવડીંગ, હ-
રડાં ખેડાં આમળાં લાખ લસણ અને ઘોડાવજ એ સધળાનું ચુર્ણ
કરી અગ્નીમાં નાંખી ધ્રુપ કરવાથી, ડાંસ, ચાંચણ, માંખ મચ્છર
તેમજ મગતરાં, ઉંદર, સર્પ, વીંછી દુર થઈ હવા શુદ્ધ થાયછે.

સરસ્વતિ ચુર્ણ—સુંઠ, અન્નમોદ હળદર. દારહળદર, ૭૩
કોષ્ઠ, કોલીજન લીંડીપીપર જેઠીનથ સીંધવ અને વજ એ સર્વેનું
ચુર્ણ કરી રોજ પ્રભાતે ધીની સાથે સર્વોદયે ખાવાથી યાદ શક્તિ વધેછે

ખાટલીમાં પૃથ્વી પાણી હવા અને આસમાનનો દેખાવ—
કાચની સફેદ ખાટલીમાં રંગ જેરંગી કાચના ટુકડા ત્રણ આંગળ સુધી
ભરવા અને તેમાં લીલા રંગનું પાણી જે આંગળ વધારે નાંખી તેના
પર તલનું તેલ નાંખવું બાદ તે ઉપર આસમાની ગંધકતો તેજળ
નાંખવો અને ખાટલીને ખુચ મારી તૈયાર કરો આ મિશ્રણ એકત્ર
નહી થતાં નીચેનો ભાગ પૃથ્વી સમાન તે ઉપરનું પાણી દરીઆ મા-
ફક, તેલ હવા રૂપે અને તેજળ આકાશની મીસાલે દેખાશે.

જમીન ઉપર પૈસો ચોંટાડવો—ફટકડીનો થોડો એક
ખારીક છુકો લઈ. જમીન અથવા પથરપર મુકી તે ઉપર પૈસો અ-
ગર રૂપીઓ મુકવો અને તેના ઉપર થોડીવાર દેવતાનો અંગારો મુકી
ગરમી આપવી. જેથી તે સજડ ચોટી જવાથી લેનાર ધણો મુંઝાશે.

(૬) મળે ન મહેનત વિણ કદી આળસથી કાંઈ ધન;
જો ખેતર ખેડે નહીં, તો શું પાકે અન્ન.

વીંછીનું વિષ વિનાશ કરનાર ગુપ્ત લાકડી—ઘાયલાનું હાડકું મનસીલ હરતાલ અને કોચનાં ખીજ એ બધાંનું ચુર્ણ કરી મધની સાથે મર્દન કરી ખોરડીની અથવા સંદેસરાની લાકડીને લેપ કરી હાથમાં સુકવી રાખવી આ લાકડી હાથમાં પકડાવવી અગર જ્યાંથી વીષ ચઢ્યું હોય ત્યાંથી ડાંખ સુધી ફેરવવી જેથી તેનું અન્નયેગ રીતે ઝેર ઉતરે છે, ઉલટી રીતે ફેરવવાથી તે પાછું ચઢે છે.

અંકોલનું તેલ કાઢવાની યુક્તિ—આ તેલ ધાણીમાં કાઢવાથી સળગી ઉઠે છે માટે સૂર્યની ગરમીથી કાઢવામાં આવે છે. આ ખીનાં ફાતરાં કાઢી નાંખી ચુરણ કરી તલના તેલની સાત બાવના ઓ આપવી જાદુ બંદોબસતા જે કાંસાનાં વાસણોમાં અંદર લેપ કરી તેમનો સંપુટ બનાવી ત્રીજા વાસણમાં મુકી સૂર્યની ધ્રુવમાં મુકવાથી તેલ નીકળશે. આ તેલ ઘણા પ્રયોગોમાં ઉપયોગી છે જેનો ખુલાસો કામ રતન તંત્ર નામના ગ્રંથમાં છે કી રૂ. ૨ જે

દેવતા સિવાય દીવાનું પોતાની મેળે થવું. એક કોરા કાગળના કકડા ઉપર મંત્ર લખવાને જાને હાથ સદ્ગામથી ફાસ ફરસની નાની ટુકડી મુકવી તે પાણીની બહાર રાખવાથી સળગી ઉઠે છે જેથી કાગળની ધડી દીવાની જતીના મોં આગળ મુક્યા પછી થોડીવારે તે પોતાની મેળે સળગી દીવો થાય છે.

બુદ્ધવૈલા દીવાઓનું પોતાની મેળે સળગવું. દેવતા ઉપર એક વાસણમાં ગંધકને પીંગળાવી તેમાં ફે બામ સુરોખાર મેળવવો અને તે રસમાં રૂની જતીઓ બીંજાવી રાખવી પછી કોડી આમાં તેલ પુરી આ જતીઓ મુકી ચારે ખુણે સળગાવવી. ત્યાર

મુરખ શીખ સુણે નહી, સુણે ગમતની વાત; (૭)
બવંધ જોવા ભાવથી, જાગે સારી રાત.

ખાદ જોનારને એક એક જતીએ વારા ફરતી ધુ'ક મારવા કહેવી જો-
યા એક શુભ થશે તો ખીજી પોતાની મેળે ઉત્પન્ન થશે.

વિના અગ્ની એ ધાણી શેકવી કપડાની અંદર જુવારની
નરમ પોટલી ખાંધી ચુનાની બઢી નીચે જમીનમાં દાટી રાખવી—
એક વખત ચુનાની બઢી પાકી ગયા પછી તે જુવારને કાઢી લા-
વવી આ જુવારને પાણીનો હાથ લગાડતાંજ તુરત ધાણી ધુટી જાય

અંધારી રાતે જુતનો દેખાવ—એક ભાગ ફ્રેસફ્રેસ
બાને સાત ભાગ તલ તેલ એક ખાટલીમાં ભરી ગરમ પાણીના
વાસણમાં મુકી ફ્રેસ ફ્રેસ તેલ સાથે પીંગળાવી નાંખવું ને ગમે તેને
શરીરે ઝોળવું અથવા ચિત્ર કરવાં તે હવા લાગવાથી સગમતાં તથા
શુભ થતાં અખયયેમી ચગકાટ વાળાં માલમ પડશે,

ખાટલીમાં ઇંડુ ઉતારવું—એક મોટા ઇંડાને ચણાના ખા-
રમાં અથવા સરકામાં અગર એશિયાટિક એસીડમાં એકાદ દીવસ
રાખવાથી નરમ થઈ ગયા પછી ખાટલીમાં ખેસારી દેવું ને ઇંડુ ચો.
ખખ પાણી નાંખી હલાવી કાઢવું જેથી અસલ જેવું થશે.

મીણુખત્તી ખાવાની સુક્તિ—મીણુખત્તીના આકારમાં મુળે
છોલીને તૈયાર કરવોને તેના છેડા ઉપર આંગળ દોઢનો ખરી મીણુ-
ખત્તીનો ટુકડો લગાડવો તથા ખાડાખાંચા બંધ કરવા માટે મીઠી ખ-
દમનો ગરલ લગાડી જે માલુમ. જણાય તેમ કરવું પછી ખાતી
વખને ઉપરનો ભાગ ખળી જતાં ખાઇજવી આ વિષે વધુ માહિતી
મેળવવા વાંચો? ધી ઇન્ડીયન જાદુગર ભાગ ૩ જે. કી. ૩. ૨) ખે.

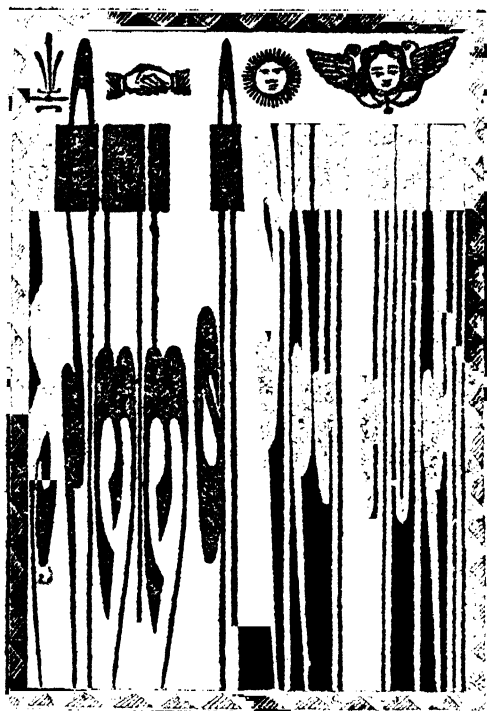

એતાંજેતાં વખત જવાથી એ-
સીડનો ગ્રાસ ચહેરાને લાગતો
ગયો તેમ તેમ રૂપ ફરવા લાગ્યું
મૂંઝાનાં શીંગડા બનતાં જણાયાં
તથા માથાની ટોચનો આકાર—એલ
યા બકરા જેવો થતો ચાલ્યો અને
છવટે તે પોતાને ભૂલી જઈ આય-
નામાં બીજું બ્લેક રંગનું જનનવર
જણાયું આ ખુબી માત્ર એસીડની
હવા લાગ્યાથી થતી હતી જેનો
નમુનો ઉપરના ચીત્રનો છે તે
ધ્યાનથી ધારી જુઓ ? આ ઉપ-
રથી ખુશ થઈ તે સરદારે આપને
ખરીદી રાજ થતાં રૂકસત લીધી.

ઉપરનો ગૃહસ્થ મારે ત્યાં ત્રિકાળ દર્શિ આપનાનો તાત્કાલીક
પ્રયોગ જોઈને ખરીદ કરવા સાફ આવ્યો. તેની લાંબી મૂંઝો અને
માથાની પહેરેલી લાંબી ટોપીના દેખાવથી તે કોઈ મુગલાઈ અમીર
જેવો જણાય છે. તેણે કહ્યું જાનુ, મને આપનામાં અત્યારેજ કંઈ
નવાઈ દેખાડો તો હું તે લઈ શકું, એકાગ્ર વૃત્તિ અને સ્થિર ચિત્ત
બન્યા વગર તુરત કેવી રીતથી દેખાય—મેજીક (જાદુ) વિધાને લ-
ગતાં કેટલાંક સાહીત્યો મારા મક્કાનમાં તૈયાર રહેતાં હોવાથી ફક્ત
ખાઉડરની એક ડબ્બી કે જેને યુરોપીયન જાનુઓ ખુશ્તુરત દેખાવા માટે
બહાર જતી વેળા લગાડે છે અથવા નાટકશાળાઓમાં વપરાય છે. તે
ખાઉડર ખુશ્તુસ્તીના ગોરા રૂપમાં બનવા માટે લગાડાવ્યો પછી તેમને
તુરતનો તંત્ર બાજુના માટે એક મોં જેવાના આરીસા ઉપર હાઈડ્રો-
ક્લોરીક એસીડ પીંછી વતી લગાડી તૈયાર કરીને જેવા આવ્યો
જેમાં પોતાનું રૂપ ખુશ થતાં જેવા લાગ્યો—પરંતુ.

અક્ષર વસ્તુ પણ અંખતીમાં, મહત્ત્વ ધણી કરનાર; (૫)
પૂર અંધારે નહીં તુંખડું, તરી ઉતારે પાર.

અદ્ભુત અક્ષર યાને દેખતી આંખમાં ભુલ
નહીતો વાંચો ? નીચેનું નામ.

સાહેબ ? શું આ હથીઆરની પેટી છે, અથવા
બુદ્ધા બુદ્ધા ઝાડની ડાળીઓ રૂપી અક્ષર છે.

(૧૦) ચઢતી પડતી સર્વેની, એ દુનિઆની રીત;
ચંદ્ર કળા શુદ્ધમાં વધી, વદમાં ઘટે ખચીત.

કાચને ગમે તે આકારમાં કાપવાની રીત.

રૂપીરીટ અથવા ટરપેનટાઇનમાં એક શણનો દોરો બોળી કા-
ઠ્ઠી કાચની સપાટી ઉપર મુકી તેને સળગાવી મુકવાથી કપાઇ જશે
અથવા એક ધાતુના ખારીક તારને લાલચોળ ગરમ કરી કાચની ઉપર
મનપસંદ આકારમાં ફેરવ્યાથી કપાઇ જશે કદાપી કપાવામાં જોખામી
રહેતો તે ઉપર ઠંડુ પાણી છાંટવું અથવા એક કાનસથી ધસીને લોસોટા
જેવો કાપ મુકી લોખંડનો ગરમ સળીઓ ફેરવવો વીગેરે હજારો હુતરો
હુતર મહાસાગરમાંથી મેળવી શકશો પરંતુ એક ગ્લાસ કાપવાનો
અભયેજ પ્રયોગ જોની શીખવવાની કીમત માત્ર રૂ. ૫) પાંચ રા-
ખેલી છે તે તમે નહીજ કરીશકો અને જો તેની શોધ લેવા છેડા
લેશો તો છેવટે હીંદી તલેસગાતની મુલાકાત લેવી પડશે, કાચ સી-
ધી લાઇનમાં કાપવા માટે હીરાકણી તેમજ ઉપરનાં ખીન્ન સાધનો
છે તેમાં આ ગ્લાસ-ચીમની વીગરેના કાપવાનું કામ હેરત પમાડશે,
ગ્લાસને આંગળા—વેલખાતના કાંગરીવાળા આકારમાં કાપવાથી તે
લાંબો ટુકો થઇ શકે છે તેમાં પાણી પશુ રહી શકે છે. ઉમા ભ-
રેલા ગ્લાસમાંનું પાણી દેખતી નજરે શુભ થાય છે. શોખીન સાહેબોને
તેમાં પીતાં મોંઢામાં નહી આવતાં દેવતર્યા (બપૈયા) ની માફક બ-
હાર વૃષ્ટી થાય છે—કાપેલી ચીમનીને લાઇટ જતીપર મુકવાથી તેનો
પ્રકાશ બહારના આવનાર અમીરને મકાનમાં ચક નાંખેલા જેવો જ-
ણાવાથી હાથે લાંબા ટુકા તથા ઉંચા નીચા કરવા મંડા જશે વી-
ગેરે ખુશીદાર કામ દરેક શોખીન ગૃહસ્થોને જોવા લાયક હોવાથી
દીવાન ખાતામાં રાખવા લાયક છે, આર્યમધુઓ ? આવા વિષયો
ઉપર આપનું ધ્યાન જરૂર આપશોજ કે જેથી ખરજાન બણી શકશો.

કુદરત અને કદપના પ્રયોગ.

સોનેરી વડ—અત્રેના જણીતા ગુજરાતી પંચના રચીતાર તા. ૧૩ અગષ્ટ ૧૯૦૫ના અંક ૩૩માં વાંચવામાં આવ્યું છે કે રંગુનમાં મોખીન જીલ્લાના પંડાનો શહેરના ચોંગ જેલેઓપો ગામની અંદર એક અમળેજા જેવો વડ જણાવ્યો છે, તે એક રાતની અંદર ઉગ્યો છે, અને તે જમીનમાંથી નહીં પણ એક વડની ડાળીમાંથી નીકળ્યો છે, તે મનુષ્યના હાથ જેટલો મોટો છે, અને ધીમે ધીમે આજુ બાજુ વૃદ્ધિ પામે છે, તેનો દેખાવ ચોખ્ખા સોના જેવો છે, લોકો તે વડને છરી વની કાપે છે, અગર નખવતી ચીરે છે ત્યારે પણ અંદરના ભાગમાં સોના જેવો દેખાવ આપે છે. એ વડની ટોચ ઉપર એક શુદ્ધ છે, તેમાંથી હમેશાં ચોખ્ખું પાણી વહે જાય છે, તે પાણીમાં એવો ગુણ છે કે? તે હરેક જાતના રોગ મટાડે છે, આ ખજાર ત્યાંના આખા જીલ્લામાં ફેલાતાં આ વિચિત્ર વડ જોવા તથા તેના પૂજનાર્થે. દરેક શહેરના અને ગામના ધણા લોકો જાય છે. શીશીઓ અને તેવાં ખીન્ન વાસણોમાં તે પાણી જાવિષ્યને માટે સંભાળથી રાખે છે; આ પાણી હજારો લોકો પીએ છે તથા લગ્ન જાય છે તોપણ તે નહીં ધટતાં ઉલટું તે વધતું જતું કહેવાય છે, આ બિના જો વર્તમાનમાં દર્શનીક ખરી હોય તોપણ આપણે તેને ઇશ્વરીય કુદરત માની શકીશું.

કુદરતની ચીજો વિષે, કરવો મુશ્કેલ ખ્યાલ;

મનુષ્યે ક્યાંથી મેળવી, હસ્ત કૃત છે જે હાલ.

આ ઉપરથી ભગવદ ગીતાના એક શ્લોકનો વિચાર થઈ આવ્યો કે આ સઘળું જગત કનક, અને કાન્તા એ બેથીજ માયાવી

(૧૨) નરધર નારી વિષુ કહી, શોભે નહીં લગાર;
રામકૃષ્ણ રામા વિના, મંદીર ગિર્યા ધાર.

હમાધિના બંધનથી વીંટાએલું છે આ ચીજોથી નિરક્ત થવાનું શુદ્ધ-
સ્થાનમયી અલગના ત્રણ આશ્રમે પાળવામાં આવેછે.

આ બંને ચીજોની ઉત્પત્તિ કારણનો પરમાત્માજ છે પરંતુ તે
મેળવવામાં પુરુષાર્થ યતન કરવું પડેછે. તેમાં કાન્તા એટલે સ્ત્રીનો નિષ્ઠુ.
રામ અને છેવટે કૃષ્ણે તો વળી સોળ હજાર અને ૧૦૮ મેળવી રચુ-
છોડીએ રાસ રમી મનુષ્ય લીલા શીખવી પરંતુ કનક એટલે સુવર્ણ
મેળવવાતો ખાણોમાંથી ખોદી કાઢવાને અને ચીજો બનાવવાને લોખં-
ડનાં ઝોળરો પ્રથમજ બનાવા માટે, એરણુ હથોડી અને સાણસી
એ ત્રણમાં પહેલી કંઈ કોના આધારથી તૈયાર કીધી હશે મનુષ્ય
કૃત ચીજોનો કોઈ પણ શોધક હોવો જોઈએ, અને જ્યારે તેમને ધાતુ
ઓ સંબંધી જ્ઞાન થયું તો શરવાતમાં તેનાં સાહીત્યો પણ જોઈએ.
કેટલાકની એવી દલીલ છે કે હુંદણની એરણુ, હાથની હથોડી અને
આંગળીની સાણસી બનાવી પણ તેમ થયું એતો અસંભવિત છે,
આ વિષે મારી શંકા નિવૃત્તિ નહીં પાગવાથી સુઘ વાંચકોની સમક્ષ આ
સવાલ રજુ કરું, તો મને તેનો કંઈક ખુલાસો થવા વિચાર દર્શાવશો.

કોઈપણ શંકાનો નિકાલ ન્યાય અને તર્ક એ બેથીજ કરવામાં
આવેછે અને તેથી આ ત્રણ ચીજોમાંથી પ્રથમ કોને બનાવી તે.
એકને સિદ્ધ કરવીજ પડશે ત્યારે મહાશય વિદ્વાન વાંચક ! આપ એક
ચીજને ખાસ પસંદ કરો, અને તે જો તમે જાણવા માગતા હશો
તો હું તે કહી આપવા. મારી જ્યોતીષી શક્તિથી હોમત ધરાવું છું
પરંતુ આપની એકલી નિશ્ચયતા ઉપર મારો જવાબ ખોટો પડવાની
શંકા રહેછે માટે મને તે ત્રણજ ગૃહસ્થોએ એક એક ચીજ પસંદ

કર્યો એ વધારે ઉત્તમ માનુષ્ય. તેથી આપે ઓરણુ, હથોડી, અને સા-
ણુસી માનવાનો મન સાથે નિશ્ચય કરી એક ચોઠીમાં ગુમ લખી રાખે
બાદ મારા ફક્ત ત્રણજ સવાલની ફરમાશ તરફી સાથે નીચે મુજબ
બળવશો, રમવાનાં (૫૨) પાનાનો એક ગજુફો લખ. ત્રણ સપ્તસો પૈકી
પહેલાને એક પાનુ બીજાને બે અને ત્રીજાને ત્રણ પાનાં તેમની પાસે
રાખ્યા છે. બે પાનાં બાકી ૪૬ પાનાં રહે તેમને એક બાજુ બેસારો, હવે
મારો પહેલો સવાલ ઓરણુ માનનારે પોતાની પાસે જેટલાં પાનાં હોય
તેટલાંજ ૪૬ માંથી લઈ લેવાં બીજાને હથોડીમાનનારે પોતાની પાસે
હોય તેથી બગણાં પાનાં કપાડી લેવાં અને ત્રીજાને સવાલ ઓજ કે જેણે
સાણુસી પસંદ કીધી હોય તેણે પોતાની પાસે જેટલાં પાનાં હોય
તેથી ચાર ગણાં પાનાં ઉઠાવી લેવા ચુકવું નહી. ત્યારબાદ મને મ-
હેરગાની ખાતર હીસાગ કરતાં કેટલાં પાના વધ્યાં છે તે જવાબ
માટેની ટીકીટ સાથે અગર રૂગર મળી જણાવશો તો તે તમારા મ-
નમાં માનેલી ચીજોનાં નામ વિદ્યા દેવીની સહાયથી કહી આપીશ,
બની શકે તો ત્રણે મહાશયોનાં નામ મારી જણાવે ખાતર લખવાં
ચતુર સજ્જનો ? મારે કહેવું સલ જણાયતો મારા કામની કદર કરશો,
અગર જો, તમે કહી આપવા હીમતવાન થતાં ખરૂં માલમ પડવાથી
તમારી તર્કશક્તિને ધન્યવાદ આપતાં-પ્રણામ નંબર ત્રીજાનો દુકડો
બેટ તરીકે આપી મારી શક્તિ અનુસાર કદર કરતાં. કૃતાર્થ થઈશ.

લી. પ્રકાશક માટે ખાસ બનાવી તૈયાર કરનાર

ધી, ઇન્ડિયન બુકગર ભાગ. ૧-૨-૩ ના પ્રસિદ્ધ કર્તા.

દેશી બનાવટનાં ઉમદા અને ટકાઉ સેવનના હારમોનીયમ
અમદાવાદ. પાનકોરનાકે સુંદરલાલની વાણંત સાળામાંથી મળશે.

(૧૪) દિન પર દિન વધતો ગયો, ધણો સુધારો રહેલ;
પ્રથમ હતાં બહુ છુપડાં, હાલ બન્યા બહુ મહેલ.

ભારત ભુમીની વસ્તી સંખ્યા, તાલ લાવણી.

ભારતમે સળ પુરૂષ સ્ત્રી, પચીશ કરોડકા ક્રિયા સુગાર

સજ્જન જન સળ ધ્યાન ધરે, અળ ઉનકે કાગકા કંઈ પિયાર.

બાર કરોડ ધનમે નારી હે, સિટની પિટનીમે કઠી ઉમર;

એક કરોડ લડકે લડકીજો, ખેલ કુદમે રહે દીન બર,

અભિચાર કરોડમે' તીન કરોડજો, બીખ ગાગતે હે દર દર;

તીન કરોડ તીર્થ યાત્રામે', બારહ મહીને રહે ન ધર,

આગે રહે છ કરોડ અળ, ઉનકે સુનાઉં કારો બાર. —સજ્જન.

એક કરોડ હે ઇસ જઘડેમે', ભંગકા લોટા ચરસકા દમ;

તાનકે ચાદર સોતે દીન બર, આયે ગયેકા કૂંઠ નહી ગમ,

એક કરોડ પી શરાળ ફિરતે, તરંગમે' બકતેહે ખેટંગ.

એક કરોડ ચકલે ચક્રરમે', પુકાર રહે હાય હાય સનમ,

ચાર કરોડ આગે રહગયે, એક કરોડ ધનમે ખીમાર —સજ્જન.

તીન લાખો ધનગે ચોર ઉચકે, લાખો ધનમે' જુએ બાજ.

લાખો ધનમે નાચ નચનિયાં, લાખો ધનમે દીન અપહાજ;

તાસ પતંગ કબૂતર ગંજીકા, એસેહી હે સળ ધનકે કાજ,

ધન્ય તૂજકો ભારત ભુમિતુ. ખાનેકો દેતી અનાજ;

જો કુછ ધનમે થે યોગ્ય વહ; લડભિડ ગયે રાજ દરબાર.—સજ્જન

પુરૂષાર્થ કો દિયા જોડ, ઓરખાલિયા હમને મેવાકુટ;

ઇક્ષ્મો હુલસે' કામ નહીં, આપસમે કર રહે કુટમ કુટ,

આન વિદેશી ખેલ ખિસોના, દિખાકે ધન સળ લે ગયે હુટ;

સત જો હો ગૃહધુ કરો ઓર, ઉસે લાગ દો જો હો જુઠ,

નવલસિંહ કહે હો સુધાર જળ, હોને શીર વિષા પ્રચાર.—સજ્જન.

કાલદંડકે પાસતે મોઢ ફંદ તે જન; (૧૫)
શીવાપતિ શીવ કમલમે પ્રણવ લેત હે સ્થાન.

સત્યાત્ નાસ્તિ પરો ધર્મઃ નાસ્તિકો વેદ નિન્દકઃ

અમૂલ્ય રત્ન

પવિત્ર પ્રણવ.

પુણ, ધ્યાન ઉપાસના અને સેવન કરવા યોગ્ય રાજ્યભુવન,
ગૃહમંદીર અને પ્રાર્થના સ્થાનના એક સંગાર રૂપ, સર્વાન્તર્યામી, પ-
રમાત્માનુ અચળ નામ હમેશાં જ્ઞાનાનંદથી રદ્યમંદીરમાં અવલોકન
કરવા સારૂ લાંબો વખત ટકી રહે તે સારૂ એક મખમલના ઉચા
કપડા ઉપર રંગ બેરંગી ઉનના બરત કામથી તદ્દન દેશી જનાવટની
ઉમદા કારીગીરીથી ચારે બાજુ ફુલવેલની કીનાર સુકી તૈયાર કર-
વામાં આવેછે જે દરેક વર્ગનાં ગૃહસ્થ સ્ત્રી પુરુષોને રાખવા લાયક
છે, જેને માટે કદરદાન, રાજ, મહારાજાશ્રીઓ ત્રફથી ઉત્તેજન સાથે
ધણા અભિપ્રાયો મળી ચુકેલાછે. તેમજ જાહેર વર્તમાન પત્રકારોએ
પોતાના ઉચ્ચમતો પત્રમાં પ્રકાશીત કર્યાછે. તે પાછળના પુસ્તકમાં
જોવાથી માલમ પડશે તેની કીમત નીચે પ્રમાણે રાખવામાં આવીછે.

નં ૧ રૂ.૧૦) દસ અને તે ઉપરાંત સુઘ જ્ઞાતાઓના કરેલા કા-
મની યોગ્ય કદર પ્રમાણે ખાસ આશ્રયદાતા અમીર ગૃહસ્થો માટે.

નં ૨ રૂ. ૫) પાંચ ફરમાશ કરવાથીજ જનાવાયછે,

નં ૩ રૂ.૧૫) દોઢ સર્વ સાધારણ વર્ગના મનુષ્યો માટે સ્નાતો
પણ શોભાયમાન છે, અન્ય ધર્મના મહાશયો માટે તેમની ભાષા-
માંજ પરમાત્માનુ પવિત્ર નામ બરવામાં આવશે કમીશ્વર એજંદોએ
આમટા મંગાવી લેવાથી બ્યાજખી કમીશ્વર આપવામાં આવશે, વધુ
ખુલાસો રૂ.૧૩ મળી યા પત્ર વહેવારથી મેળવવો.

અમદાવાદ,

આર્યજાનુ. કાશી, ફરમા.

હુનર મહાસાગરનું સત્ય શોધન યાને

બહાર
પડ્યું છે.

હિંદી તલે સમાત.

કીમત
રૂ. ૧૧ સવા.

ખાત્રી કીધાવિના, ખોટું કહેનાર, તેજ ખરો ખર.

ગૃહસ્થો! આજ કાલ સેંકડો પુસ્તકો, હુનર અખતરા, અને કળા કારીગરી સાથે ખેત્ર ખ્યાલોનો અખુંટ ખજનો માત્ર લખાણ રૂપે બહાર પડે છે, તેમાં કેટલાં પુસ્તકો પ્રજા પ્રિય સર્વોપયોગી સિદ્ધિ દાતા થાય છે, તેનો વાંચનારેજ ખ્યાલ કીધો હશે, જે લેખક પુસ્તક લખવા બહાર પડે છે તે જો લખાણ વિષે કંઈપણ ખરું જ્ઞાન અને માહિતી ધરાવતો નથી તો પછી તે પુસ્તક જીજ્ઞાસુ કેવી રીતે ઉપયોગી થઈ તેમાંનું વિવેચન વાંચી પોતાના વિચારોને ફળી જુત કરી શકે તેનો વિચાર ઉપરનું પુસ્તક માત્ર એક સવા રૂપીયાની નજીવી રકમથી ખરીદ કરી જાને વાંચી જોઈ ખાત્રી કરો અને તે જો આ એક અદ્ય બુદ્ધિની અગાધ સ્ત્રીના કીધેલા કામથી તમારી તર્ક બુદ્ધિ અને જ્ઞાન શક્તિ વિચાર વગગમાં ગોથાં ખાતાં તેમાંનો દરેક પ્રયોગ સત્તાસવા ગણી કીમતનો ચઢતો લાભ તમોને દર્શાવે તોજ કમુલ કરજો આ પુસ્તક સત્ય શોધક દીર્ઘ દ્રષ્ટીથી અવલોકન કરનારા ચતુર સજ્જનો અને વિચારવંતી વામાઓ માટે વહેમ વિના શક વિચાર સાગરનો એક ભંડાર રૂપ અપૂર્વ ખજનો છે આ પુસ્તકની તેના અહાકો પુરતીજ નકસો કઢાવેલી હોવાથી તે તાકીદે ખપી જવા સંભવ છે માટે યુવુ આદક ચતુર સજ્જનો તેને સ્વીકારશે. હવે રોયલ રોજપેથ દોહરો પૃષ્ઠનું ગ્લેજ કામગીર છાપી સોનેરી બાઇડીંગથી સુશોભિત દરવામાં આવ્યું છે.

આમદાવાદ—આર્યમાનુ—કાશી—શરમા.

નવનાડ

સ્ત્રિ સંગિત હારમોનીયમ શિક્ષક.

